

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Štěpána Výborného a soudců Martina Bobáka a Jana Kratochvíla ve věci

žalobce: **FINSPLACE s.r.o.**, IČO: 280 88 042
sídlem Revoluční 764/17, Praha 1
zastoupen advokátem Mgr. Jakubem Hafnerem
sídlem Senovážné náměstí 977/24, Praha 1

proti
žalované: **Česká národní banka**
sídlem Na Příkopě 28, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí bankovní rady České národní banky ze dne 14. 4. 2023, č. j. 2023/043139/CNB/110,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správními orgány

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí bankovní rady žalované, jímž byl zamítnut rozklad žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí České národní banky ze dne 14. 12. 2022, č. j. 2022/133035/570 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).
2. Z obsahu správního spisu zjistil soud následující, pro věc podstatné skutečnosti.
3. Žalovaná u žalobce provedla kontrolu, jejíž výsledky byly zaznamenány v protokolu o kontrole ze dne 29. 1. 2020, č. j. 2020/017/292/CNB/650.
4. Příkazem ze dne 31. 1. 2022, č. j. 2022/11452/570, žalovaná uložila žalobci pokutu ve výši 1 000 000 Kč podle § 154 odst. 3 písm. c) zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o spotřebitelském úvěru“). Příkaz byl vydán na základě skutkových zjištění učiněných během kontroly zahájené doručením oznámení. Žalobce podal proti příkazu v zákonné lhůtě odpor.
5. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobce shledán vinným tím, že
 - 1) v období od 10. 1. 2019 do 10. 7. 2019 v 6 prověřovaných úvěrových případech při opakovaném prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru řádně neposuzoval úvěruschopnost spotřebitele, čímž porušil § 86 zákona o spotřebitelském úvěru a dopustil se přestupku podle § 154 odst. 1 písm. e) téhož zákona;
 - 2) v období od 17. 1. 2019 do 24. 9. 2019 ve 42 prověřovaných úvěrových případech neuchovával dokumenty a jiné záznamy v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení o řádném plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, když ve 42 úvěrových případech nedisponoval záznamem o výpočtu disponibilního limitu ani o jeho výsledku a také když ve 30 úvěrových případech nedisponoval záznamy o telefonickém či emailovém ověření spotřebitelova příjmu u jeho zaměstnavatele ani jinými doklady, které by výši tvrzených příjmů spotřebitele hodnověrně doložily, čímž porušil § 78 zákona o spotřebitelském úvěru a dopustil se přestupku podle § 153 odst. 1 písm. e) téhož zákona;
 - 3) v období od 3. 1. 2019 do 1. 8. 2019 nezajistil, aby smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovala informace o způsobu stanovení náhrady nákladů vzniklých v souvislosti s předčasným splacením úvěru, čímž porušil § 106 odst. 1 písm. q) zákona o spotřebitelském úvěru a dopustil se přestupku podle § 154 odst. 1 písm. n) téhož zákona;
 - 4) v období od 4. 2. 2019 do 7. 12. 2019 ve 27 prověřovaných úvěrových případech z kontrolovaného vzorku 42 úvěrových případů požadoval smluvní pokutu, která překračovala zákonný limit ve výši 0,1 % denně z částky, ohledně níž byl spotřebitel v prodlení, čímž porušil § 122 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru a dopustil se přestupku podle § 154 odst. 2 písm. g) téhož zákona.
6. Za uvedené přestupky byla žalobci uložena pokuta podle § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru ve výši 1 000 000 Kč.
7. K rozkladu žalobce bankovní rada prvostupňové rozhodnutí potvrdila.
8. K námitkám týkajícím se nedostatečného posouzení úvěruschopnosti bankovní rada uvedla, že v posuzovaném případě se jednalo o změnu závazku ze smlouvy o spotřebitelském úvěru spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru. V takovém případě měl žalobce posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z

databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. K posuzování úvěruschopnosti však u 6 případů při významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru nedošlo. Žalobce si při opakovaném prodlužování splatnosti nezjišťoval a nezískal od spotřebitelů žádné informace, tím pádem je nemohl ani ověřit, ani vyhodnotit. Nejednalo se o specifické a hraniční nedostatky v posuzování úvěruschopnosti, u kterých by byla na místě pochybnost, zda dochází k porušení zákonné povinnosti či nikoliv. A žalobce se nemůže vyvinutím, že se domnívá, že konkrétní spotřebitel je schopen poskytnutý úvěr řádně a včas splácet.

9. Bankovní rada dále přisvědčila správnímu orgánu ve věci spáchání přestupku spočívajícího v neuchovávaní dokumentů nebo jiných záznamů. Argumentace žalobce zůstala pouze v rovině tvrzení a nebyla podepřena žádnými důkazy. K tvrzení žalobce, že v současnosti již vždy vyžaduje potvrzení o příjmu, bankovní rada uvedla, že tato skutečnost nemá na posouzení aktuálně projednávané věci vliv.
10. Bankovní rada nepřisvědčila obraně žalobce ohledně přestupku neposkytnutí informací o předčasném splacení. Poskytovatel spotřebitelského úvěru má sice pro případ předčasného splacení spotřebitelského úvěru právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vzniknou v souvislosti s předčasným splacením, žalobce však nezajistil, aby smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovala informace o způsobu stanovení náhrady nákladů vzniklých v souvislosti s předčasným splacením úvěru. Bankovní rada přesto uznala, že uvedené jednání lze považovat za porušení s nižší společenskou škodlivostí a mající pouze menší vliv na udělenou pokutu.
11. K výši smluvní pokuty bankovní rada uvedla, že má za prokázané, že žalobce požadoval smluvní pokutu, která překračovala zákonný limit ve výši 0,1 % denně z částky, ohledně níž byl spotřebitel v prodlení. K námitkám žalobce konstatovala, že v rámci licenčního řízení se daly posoudit toliko základní předpoklady pro výkon činnosti, ale nelze v jeho rámci předvídat konkrétní výše smluvní pokuty, které se účastník rozhodne v praxi aplikovat.
12. Bankovní rada neshledala důvodnými ani námitku porušení zásady legitimního očekávání a zásady přiměřenosti. Bankovní rada nepřisvědčila ani námitkám ve věci výše uložené pokuty. Bankovní rada odkázala především na závěry správního orgánu I. stupně a dodala, že správní orgán I. stupně stanovil pokutu ve výši 1 000 000 Kč, tedy ve výši 5 % zákonem stanovené horní hranice pokuty. Takovou výši pokuty považuje i bankovní rada za přiměřenou, a to i ve vztahu k majetkovým poměrům žalobce. K rozhodovací praxi správního orgánu I. stupně bankovní rada uvedla, že každé rozhodnutí je vlivem různorodosti kombinace druhu a intenzity porušení zákona o spotřebitelském úvěru specifické, a proto jakékoli srovnání dvou rozhodnutí bude vždy do jisté míry problematické. Citovala rozhodnutí, ve kterých byla uložena obdobná výše pokuty. Bankovní rada uzavřela, že uložená pokuta je schopna účinně působit na žalobce jak v rovině represivní, tak zejména v rovině preventivní, tj. odradit žalobce od dalšího porušování předpisů upravujících poskytování spotřebitelských úvěrů.
13. Bankovní rada nepřisvědčila též námitce týkající se hodnocení závažnosti spáchaných přestupků. Žalobce je hlavním garantem toho, aby byl úvěr poskytnut pouze takovému spotřebiteli, který bude schopen jej splatit. Je tak pochopitelné, že je u něj kladen vyšší důraz na dodržování právních povinností. Žalobce neprokázal, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránil. Bankovní rada rovněž souhlasila s tím, jak správní orgán I. stupně přihlédl k polehčujícím okolnostem. Plnění zákonem stanovené

povinnosti (vyvinutí součinnosti) polehčující okolností není. Skutečnost, že se žalobcem nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu vedeno a žalobce nebyl za žádný přestupek trestán, byla správním orgánem prvního stupně jako polehčující okolnost vyhodnocena. Nebylo na místě pak přihlídnout k míře zavinění žalobce. Bankovní rada uzavřela, že správní orgán I. stupně správně provedl individualizaci správního trestu a pokutu ve výši 1 000 000 Kč uložil v souladu se svou rozhodovací praxí a s přihlédnutím k závažnosti spáchaných přestupků, zejména ke způsobu jejich spáchání a jejich následkům a k okolnostem, za nichž byly spáchány, majetkovým poměrům žalobce, jakož i relevantním polehčujícím a přitěžujícím okolnostem.

II. Obsah žaloby

14. Žalobce předně odmítá, že nedostatečně posuzoval úvěruschopnost spotřebitelů při opakovaném prodloužení splatnosti úvěru. Žalobce míní, že úmyslem zákonodárce zcela zjevně nebylo, aby poskytovatel úvěru „každých 14 dnů“ kontroloval úvěruschopnost. Nelze presumovat, že prodloužení splatnosti úvěru, resp. předmětné splátky, je znakem toho, že úvěrovaný není schopen své závazky plnit. Základní podmínky, které žalobce zkoumá, se z objektivních důvodů nemohou měnit z měsíce na měsíc. Dle žalobce ze zákona nevyplývá povinnost při každém prodloužení (splátky) zkoumat úvěruschopnost ve stejném rozsahu jako při prvotním posouzení. Jestliže se jedná o povinnost, kterou zákon blíže nespecifikuje, nemohl se žalobce dopustit jejího porušení.
15. Žalobce dále zdůrazňuje, že spotřebitele komplexně informuje o všech informacích ohledně prodloužení splatnosti; stejně tak je spotřebitel zcela kvalifikovaně poučen o důsledcích pro případ, že nebude řádně plnit dle uzavřené smlouvy. Toto informování je zcela v zájmu spotřebitele a neobstojí tedy tvrzení žalované, že žalobce nezkoumá, zda je pro daného spotřebitele v jeho zájmu dobu splatnosti úvěru prodloužit. Spotřebitel navíc prodloužením splatnosti odvrací možnost, že nebude schopen uhradit svůj závazek a že bude muset platit též náklady soudního vymáhání. Žalobce tak činil kroky ve prospěch spotřebitelů, což dokládá skutečnost, že z šesti případů, které žalovaná v rozhodnutí uvedla, čtyři spotřebitelé vše uhradili v pořádku a dané prodloužení jim zcela jednoznačně pomohlo. A nadto žalobce ke každému svému klientovi přistupuje individuálně, veškeré podmínky jsou předem dány a vše jasně, výstižně a srozumitelně spotřebiteli vysvětluje. Spotřebitel tak má úplný přístup ke všem informacím, aby se mohl kvalifikovaně rozhodnout, jaké jednání může činit a jaké jsou důsledky v případě, pokud takové jednání učiní. Žalobce tak jedná ve prospěch spotřebitele.
16. Žalobce dále namítá, že se žalovaná nevypořádala s jeho odkazem na rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) ze dne 18. 12. 2014 ve věci C-449/13 (dále jen „rozsudek SDEU“). Dle tohoto rozsudku je nezbytné přihlídnout ke konkrétním okolnostem každého případu a uplatnit princip přiměřenosti. Dle žalobce je zřejmé, že v případě poskytnutí úvěru ve výši jednotek tisíc (i nižších desítek tisíc) budou za účelem ověření úvěruschopnosti vyžadovány jiné podklady, než v případě poskytnutí úvěru ve výši vyšších desítek až stovek tisíc či milionů korun. Uvedený rozsudek také potvrzuje shora uvedený právní názor, že je žalobce oprávněn v každém jednotlivém případě posoudit, zda jsou informace dostatečné či nikoliv a není jakkoliv povinen vždy a u každého případu vyžadovat další podklady a informace za předpokladu, že uváží, že má dostatek informací a podkladů. V případě výše úvěrů, které poskytuje žalobce, je případný dopad na spotřebitele výrazně jiný, než v případě úvěrů v mnohem vyšší výši. Žalobce dále upozorňuje, že

vzhledem k tomu, že zákonodárcem nebyl doposud zaveden žádný jednotný postup při ověřování dlužníků, tak je téměř nemožné poskytovatele sankcionovat, pokud zde není zcela evidentní postup v rozporu se zákonem či vyplývajícími zásadami. A žalobce opakuje, že jednal nejen ve prospěch spotřebitelů, ale jeho jednání ani nebylo v rozporu s účinnými a platnými právními předpisy.

17. Žalobce dále odmítá, že neuchovával dokumenty a záznamy podle § 78 zákona o spotřebitelském úvěru. Žalobce si stanovil postup, který je dle jeho názoru v souladu s právním řádem. Jedním z jednatelů žalobce je vždy potvrzeno prověření úvěruschopnosti na základě všech dostupných informací a důkazů a po prověření spotřebitele a schválení záměru je vždy dokument s názvem „Žádost o půjčku“ uložen ve formátu pdf tak, že jsou nezaměnitelně uchovány informace, na základě kterých byla každá konkrétní žádost schválena.
18. K přestupku dle § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru žalobce uvádí, že průměrná částka, kterou si započel na nutné náklady, činí cca 36,81 Kč. Žalobce je přesvědčen o tom, že takové náklady jsou odůvodněné, současně nutné a vznikly v přímé souvislosti s předčasným splacením úvěru.
19. Žalobce nesouhlasí se zjištěním, že postupoval v rozporu s § 122 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Žalobce uvádí, že uplatňuje smluvní pokutu v maximální výši 500 Kč k neuhrazené splátce úvěru. Souhrn smluvních pokut též nepřesahuje částku 3 000 Kč za kalendářní rok. Smluvní pokuta je nadto uplatňována k jednotlivé splátce v době po splatnosti a zároveň před uzavřením úvěrového případu a před jeho předáním k soudnímu či mimosoudnímu vymáhání. Nadto dotčená ustanovení byla předložena žalované k posouzení v rámci řízení o udělení licence poskytovatele nebankovního úvěru a nebyl shledán žádný rozpor se zákonnými ustanoveními bránící udělení licence.
20. Žalobce dále namítá nepřiměřenost uložené pokuty, neboť žalovaná nezohlednila veškeré skutečnosti uvedené ve správním řízení a zároveň v obdobných věcech uložila rozdílné pokuty.
21. K naposledy uvedenému žalobce odkazuje na řízení vedené žalovanou pod sp. zn. S-Sp-2020/00138/CNB/573 a pod sp. zn. S-Sp-2017/00232/CNB/573. V prvním případě se dle žalobce jednalo o závažnější porušení zákona a navíc přestupcem byl významně majetkově silnější subjekt, avšak byla mu uložena pokuta ve výši 5 000 000 Kč. Ve druhém případě přestupce poskytoval spotřebitelské úvěry, aniž k tomu měl oprávnění, a byla mu uložena pokuta ve výši 1 400 000 Kč. Žalobci tak za méně závažná pochybení byla udělena pokuta ve výši cca 71 % pokuty udělené subjektu, který se dopustil zcela zjevného obcházení zákona. Ad absurdum by výše uvedené mohlo vést k závěru, že v případě, kdy subjekt bude poskytovat úvěry bez jakéhokoli povolení/licence, obdrží srovnatelnou pokutu se subjektem, který projde procesem obdržení licence. Žalobce dále odmítá, aby se stal co do výše pokuty exemplárně potrestaným případem, když v samotném rozhodnutí je zmíněn důraz na generální prevenci, a nikoli individuální prevenci. Žalobce připomíná, že některá pochybení ihned napravit, a že proti němu nebylo dosud vedeno žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu. Žalobce dále upozorňuje na řízení vedené pod sp. zn. Sp/2019/204/573, v němž žalovaná uložila jinému nebankovnímu poskytovateli spotřebitelského úvěru, který se dopustil mnohem více přestupků, a to při nesrovnatelných

majetkových poměrech, pokutu, vůči níž je pokuta uložena žalobci zjevně nepřiměřená. Obdobně v řízení vedeném žalovanou pod sp. zn. Sp/2020/108/573 byla majetkově silnějšímu přestupci uložena pokuta, při jejímž určení žalovaná zohlednila naprosto jiné parametry než v případě žalobce, přestože se jednalo o závažnější přestupkové jednání. V těchto případech pokuta nenaplnila sankční ani preventivní charakter a v porovnání s těmito pokutami je pokuta udělení žalobci zjevně nepřiměřená. Žalobce poukazuje též na řízení vedené pod Sp/2021/215/573, v němž byla přestupci uložena pokuta ve výši 350 000 Kč.

22. Žalobce konečně rozporuje závěr žalované o závažnosti jím spáchaných přestupků. Žalobce uvádí, že není v jeho možnostech kontrolovat chování jednotlivých spotřebitelů a nemůže být nijak spojován s tím, že spotřebitelé využili možnost, kterou jim zákon umožňuje při uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužnickým úpadkem nebo hrozícím úpadkem. Už vůbec pak nelze bez dalšího posuzovat, zda a jaký měl žalobce vliv na případné využití daného institutu. Žalobce namítá, že žalovaná při určení výše pokuty dostatečně nepřihlédla k polehčujícím okolnostem, zejména k přijetí opatření k odstranění negativních následků zjištěných porušení právních povinností, k součinnosti žalobce a k tomu, že dosud nebyl za přestupkové jednání postižen. Žalobce opakuje, že uložený trest je zjevně nepřiměřený.

III. Vyjádření žalované

23. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvádí, že žaloba z podstatné části kopíruje podaný rozklad, a proto odkázala na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí.
24. K námitkám týkající se posouzení úvěruschopnosti žalovaná uvádí, že podstatou vytýkaného jednání je skutečnost, že žalobce na základě nabídky a jejího přijetí uzavíral nové dohody o odkladu doby splatnosti spotřebitelského úvěru bez posouzení úvěruschopnosti žadatele. Jednalo se tak o změnu závazku ze smlouvy o spotřebitelském úvěru. V takovém případě měl žalobce posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele. K tomu však u 6 případů, u nichž byla významně navýšena celková výše spotřebitelského úvěru, nedošlo. Výklad žalované není v rozporu s úmyslem zákonodárce, naopak je jednoznačný a určitý a dané ustanovení nedává prostor k různým výkladům. Žalovaná podotýká, že ze 42 kontrolovaných spotřebitelů se celkem 17, tj. 40,5 %, dostalo do takové situace, kdy své závazky řeší v insolvenčním řízení. K porušení odborné péče podle § 75 zákona o spotřebitelském úvěru může dojít dle žalované i v případě, kdy k opětovnému posouzení nedošlo ve lhůtě 2 měsíců po řádném posouzení a vyhodnocení, že lze spotřebitelský úvěr poskytnout. Žalovaná zdůrazňuje, že žalobce měl vycházet z aktuálních informací od spotřebitele. Žalovaná upozorňuje, že nová opatření byla žalobcem přijata až po provedené kontrole, navíc ani tato opatření by nemusela zamezit nedostatečnému posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Žalovaná míní, že postup žalobce spočívající v opakovaném prodlužování doby splatnosti spotřebitelského úvěru je výhradně v jeho ekonomickém zájmu, protože prodlužuje dobu splatnosti spotřebitelského úvěru za poplatek. Pro spotřebitele by tento postup byl výhodný pouze v případě, kdy by za prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru žalobce neúčtoval žádný poplatek. Informovanost spotřebitelů, ani tvrzení, že žalobce postupoval ve prospěch spotřebitele, je pro posouzení odpovědnosti za dotčený přestupek bezpředmětné.

25. K námitkám nevypořádání se s argumentací rozsudku SDEU žalovaná konstatuje, že SDEU vyloučil možnost poskytnout spotřebitelský úvěr pouze na základě prohlášení spotřebitele. Prohlášení spotřebitele musí být podepřeno doklady, což v posuzovaném případě nebylo ze strany žalobce splněno. K aplikaci principu přiměřenosti žalovaná uvádí, že přiměřenost (proporcionalita) postupů a pravidel pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele se posuzuje ve vztahu k povaze (charakteru), rozsahu (šíři) a složitosti (komplikovanosti) žalobcem vykonávaných činností. Uplatnění zásady přiměřenosti v žádném případě nezbavuje žalobce povinnosti řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele, a to zejména dostatečně a adekvátně ověřit výši a pravidelnost příjmů daného spotřebitele a současně zjistit, ověřit a zohlednit jeho výdaje a další závazky. Žalovaná opakuje, že žalobce při posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů nemůže spoléhat pouze na jejich úvěrovou historii a ničím nedoložená tvrzení o příjmech a výdajích, ale musí tyto informace s odbornou péčí ověřit. Žalobce byl povinen posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, což však neučinil.
26. K námitce týkající se uchovávání dokumentů nebo jiných záznamů žalovaná sděluje, že pořizování záznamů telefonických hovorů na trhu je v dnešní době naprosto běžnou praktikou, a to i v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů. Pokud stávající systém či dodavatel služeb žalobci neumožňoval archivaci, bylo v jeho zájmu si takový systém zajistit, případně byl povinen si potřebné informace zajistit jiným způsobem. Z úvěrových složek ani z printscreenů interního systému nevyplývá, že by operátorka v interním systému CRM vždy při ověřování žádosti potvrzovala či opravovala údaje poskytnuté žadatelem. K tvrzení, že žalobce vyžaduje po žadateli vždy potvrzení o příjmu, tj. výplatní pásku, či výpis z bankovního účtu zpravidla za poslední dva měsíce, žalovaná uvádí, že tomu tak ve 30 úvěrových případech specifikovaných v prvostupňovém rozhodnutí nebylo. Dokument „Žádost o půjčku“ pak obsahuje pouze informace sdělené spotřebitelem, nikoliv doložené údaje.
27. Námitky týkající se neposkytnutí informací o předčasném splacení úvěru ve smlouvě žalovaná rovněž považuje za bezpředmětné. Žalovaná má za prokázané, že žalobce při poskytování spotřebitelských úvěrů jiných než na bydlení ve smlouvě o spotřebitelském úvěru sice upozornil na skutečnost, že v případě předčasného splacení úvěru mu náleží právo na náhradu vzniklých nákladů, nicméně neuvedl informaci o způsobu jejich stanovení.
28. K námitkám týkajícím se výše smluvní pokuty žalovaná odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Výjimku dle § 122 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru nelze aplikovat na případy žalobce, neboť v prověřovaných úvěrových případech se jedná o smluvní pokutu uplatněnou až po splatnosti spotřebitelského úvěru. Žalovaná má za prokázané, že žalobce požadoval smluvní pokutu, která překračovala zákonný limit ve výši 0,1 % denně z částky, ohledně níž byl spotřebitel v prodlení.
29. Výši uložené pokuty považuje žalovaná za přiměřenou. Správní orgán prvního stupně stanovil pokutu ve výši 1 000 000 Kč, tedy ve výši 5 % zákonem stanovené horní hranice pokuty. Žalovaná odkazuje na další svá rozhodnutí, v nichž ukládala za stejný přestupek obdobné pokuty. Zásada legitimního očekávání účastníků správního řízení vyjádřená v § 2 odst. 4 správního řádu tak byla ze strany správního orgánu prvního stupně dodržena. Ohledně případů, na které poukazuje žalobce, žalovaná uvádí, že se nejedná o srovnatelné případy. Každý případ je nutné posuzovat individuálně s ohledem na všechny relevantní

skutkové okolnosti případu a závažnost protiprávního jednání. Jakékoli srovnání je vždy problematické a nelze ho bez znalosti konkrétních individuálních okolností jednotlivých případů provést. Není také pravdou, že by se žalobce stal co do výše pokuty exemplárně potrestaným případem. Žalovaná dodává, že uložená pokuta reflektuje i majetkové poměry žalobce. K námitkám týkajícím se hodnocení závažnosti přestupků a nezohlednění polehčujících okolností žalovaná uvádí, že nejsou důvodné, jak již bankovní rada (vstříc obdobné argumentaci) vyložila v napadeném rozhodnutí.

V. Argumentace při jednání

30. Žalobce při jednání setrval na dříve přednesené argumentaci. Uvedl, že dostatečně posuzoval úvěruschopnost spotřebitelů. Namítl, že je nutno přihlídnout ke skutečnosti, že nabízejí pouze mikro půjčky. Zdůraznil, že uložená sankce je nepřiměřená a soud by měl její výši snížit.
31. Žalovaná rovněž setrvala na svých předchozích vyjádřeních.
32. Soud jako důkaz provedl žalobcem odkazovaná rozhodnutí žalované.

VI. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

33. Soud dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
34. Žalobce vznáší námitky zpochybňující spáchání všech přestupků, za které byl shledán vinným. Zpochybňuje taktéž výši jemu uložené pokuty. Vznesené námitky soud posoudí v pořadí tak, že nejprve posoudí otázku viny žalobce u všech přestupků a poté se zaměří na argumentaci rozporující výši uložené pokuty.

A. Nedostatečné posouzení úvěruschopnosti

35. Žalobce předně odmítá, že nedostatečně posuzoval úvěruschopnost spotřebitelů při opakovaném prodloužení splatnosti úvěru.
36. Podle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.
37. Citované ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru má chránit spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru, které by vedlo k jeho insolvenčnímu selhání se všemi negativními následky, a to jak ekonomickými v podobě ztráty majetku, tak společenskými v podobě společenské stigmatizace (SLANINA, J. a kol. Zákon o spotřebitelském úvěru. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 426). Taktéž Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 4. 2018, č. j. 2 As 107/2017 – 72, konstatoval, že „z právní úpravy ochrany spotřebitele při poskytování

úvěrů je patrný důraz na ochranu spotřebitelů před nezodpovědným uzavíráním úvěrových smluv, které překračují jejich finanční možnosti a mohou vést k jejich platební neschopnosti. Tato úprava je podložena veřejným zájmem státu a Evropské unie na omezení předlužování fyzických osob, což v případě dlouhodobých úvěrů může mít negativní dopady na fungování ekonomiky státu. Za tímto účelem mají poskytovatelé úvěrů před uzavřením smlouvy povinnost ověřovat úvěruschopnost spotřebitelů.“ Soud přitom zdůrazňuje, že ze znění citovaného ustanovení vyplývá, že povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele se nevztahuje pouze na poskytnutí nového úvěru, ale též na významné navýšení celkové výše stávajícího spotřebitelského úvěru.

38. Spornou otázkou mezi žalobcem i žalovanou je, jakým způsobem má probíhat kontrola úvěruschopnosti spotřebitele, respektive kdy dochází ke změně závazku z úvěrové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, takže je nezbytné provést kontrolu úvěruschopnosti.
39. Důvodová zpráva ve vztahu k obratu „významné navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru“ uvádí, že „lze mít za to, že o významné navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru jde zejména tehdy, není-li spotřebitel schopen splácet novou výši splátky spotřebitelského úvěru, aniž by se jeho příjmy snížily nebo výdaje, s výjimkou výdajů na splácení spotřebitelského úvěru, zvýšily. I takové navýšení splátky, která o pouhou korunu přesahuje možnost spotřebitele řádně a včas splácet, je tak významné, neboť zapříčiňuje spotřebitelovo prodlení a s tím související následky. Určení, kdy jde o významné navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, je přitom na odborné péči poskytovatele.“ Soud míní, že s danými kritérii lze v obecné rovině souhlasit, zároveň je však nutno je posuzovat optikou individuálních okolností každého jednotlivého případu. Zásadní okolností vždy bude, zdali s ohledem na výši úvěru a změnu závazku dochází k významnému navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru. Zákon totiž nehovoří o jakémkoli navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, ale pouze o významném navýšení. Nelze tedy tvrdit, že jakákoli změna musí být chápána za ono významné navýšení. Zásadním měřítkem bude, zdali s ohledem na majetkové poměry spotřebitele nastala změna závazku může narušit schopnost spotřebitele splácet předmětný úvěr. Uvedené odpovídá cíli právní úpravy, kterým je, jak již bylo řečeno, ochrana spotřebitele před uzavřením úvěru (či jeho změnou), který by spotřebitel nebyl schopen splácet. Proto je nezbytné schopnost spotřebitele splácet úvěr zohlednit rovněž při výkladu „významného navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru“.
40. Shromážděné informace následně musí směřovat k tomu, aby poskytovatel úvěru mohl posoudit schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů (viz § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru). Judikatura takto stanovila, že informace od spotřebitele musí mít určitou kvalitu – musí být nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené. Jednoduše řečeno, kromě toho, že by měly být pravdivé, musí jich být i dostatečné množství, aby byly schopné vypovědět o finanční situaci spotřebitele. Základním kritériem však zůstává, že jsou tyto informace takového charakteru, že nevzbuzují důvodné (objektivní) pochybnosti o schopnosti spotřebitele úvěr splácet (viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2022, č. j. 8 A 106/2020 – 81). Soud v této souvislosti také podotýká, že zákon o spotřebitelském úvěru zpracovává směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS. Soudní dvůr Evropské unie přitom v rozsudku C-449/13 uvedl, že „směrnice 2008/48/ES neukládá poskytovatelům úvěru povinnost provádět systematicky

kontrolu pravdivosti informací poskytnutých spotřebitelem v informačních databázích. V závislosti na okolnostech každého jednotlivého případu musí poskytovatel úvěru zvážit, zda jsou získané informace dostatečné pro posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Dostatečnost uvedených informací se může lišit podle okolností, za nichž dojde k uzavření úvěrové smlouvy, podle osobní situace spotřebitele nebo podle částky úvěru uvedené v této smlouvě. Posouzení lze provést pomocí dokladů o finanční situaci spotřebitele, případně dříve získané znalosti o finanční situaci zájemce o úvěr. Avšak pouhá ničím nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podepřena žádnými doklady.“

41. Jestliže vstříc výše uvedenému soud posoudil případ žalobce, dospěl k závěru, že jím podané námitky nejsou důvodné.
42. Z obsahu správního spisu i napadených rozhodnutí vyplývá, že ze vzorku 42 předložených úvěrových složek za období od 1. 1. 2019 do 27. 9. 2019 bylo prodlouženo alespoň jednou 19 smluv, přičemž u 6 úvěrových smluv došlo k prodloužení doby splatnosti sedmkrát nebo dokonce vícekrát. Minimálně v těchto šesti případech dle soudu nelze popírat, že došlo k významnému navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, neboť pouze poplatky za prodloužení splatnosti ve výsledku převyšoval (v pěti případech) původní výši úvěru či se jí velmi blížil (v jednom případě). V nejmarkantnějším případě takto celková výše poplatku za prodloužení splatnosti dosáhla výše 19 500 Kč, zatímco celková výše úvěru (bez poplatku za poskytnutí) činila 7 000 Kč. Minimálně v těchto šesti případech, za které byl žalobce shledán vinným, tedy nastala změna závazku spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, neboť poplatky za prodloužení splatnosti úvěry dosahovaly ve vztahu k původnímu závazku takové výše, že změněný závazek byl významně odlišný. V takovém případě byl žalobce povinen ověřit úvěruschopnost dotčených spotřebitelů, a to především s přihlédnutím ke skutečnosti, zdali jsou schopni předmětný závazek (v pozměněné výši) splácet.
43. V průběhu správního řízení však bylo zjištěno, že žalobce při žádosti o prodloužení doby splatnosti úvěruschopnost spotřebitelů neposuzoval žádným způsobem a v žádném rozsahu, a to ani při žádosti o opakované prodloužení splatnosti. Tímto opomenutím dle soudu porušil § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť nezohlednil, že došlo k významné změně původního závazku. Dle soudu muselo být žalobci zřejmé, že za situace, kdy poplatky za prodloužení splatnosti ve výsledku převyšoval původní výši úvěru (či se jí blížil), se jednalo o významnou změnu závazku, takže bylo na místě ověřit úvěruschopnost daných spotřebitelů. Uvedená povinnost stíhala pouze žalobce, přičemž i ze shora citovaného rozsudku Soudního dvora vyplývá, že pouhá ničím nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podepřena žádnými doklady. Soud souhlasí se žalovanou, že při posuzování schopnosti žadatele splácet úvěr měl žalobce jako poskytovatel úvěru vycházet z prokazatelných pravidelných příjmů žadatele a z pravděpodobnosti jejich udržitelnosti po celou dobu trvání úvěru a současně měl zkoumat výši nezbytných životních nákladů spotřebitelů (tj. nákladů spojených s bydlením, vyvolaných zdravotním stavem, nezbytné životní výdaje atd.), jakož i jejich dalších finančních závazků (splátky dalších úvěrů a půjček, srážky ze mzdy, odpovědnostní plnění apod.). Pokud takto žalobce nepostupoval a při prodloužení splatnosti nevyžádal potřebné informace, ani je neověřil a nevyhodnotil, spáchal přestupek dle § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru

44. Soud nemíní rozporovat tvrzení žalobce, že úmyslem zákonodárce zcela zjevně nebylo, aby poskytovatel úvěru „každých 14 dnů“ kontroloval úvěruschopnost spotřebitele. Uvedené však nelze zaměňovat s povinností kontrolovat úvěruschopnost spotřebitele vždy, kdy dochází ke změně závazku ze smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru. A jak již soud uvedl výše, v minimálně šesti případech k tomuto významnému navýšení celkové výše úvěru v průběhu doby došlo, avšak žalobce si nezajistil žádné informace o schopnosti spotřebitele splácet úvěr ve změněné podobě. Stejně tak lze akceptovat, že povinnost zkoumat úvěruschopnost by nemusela provedena ve stejném rozsahu jako při prvotním posouzení. Jak soud již uvedl výše, vždy by záleželo na konkrétních okolnostech každé jednotlivé věci. V daném případě však žalobce neprovedl kontrolu úvěruschopnosti ani tehdy, kdy celková výše poplatku za prodloužení splatnosti dosahoval a (v jednom případě) více jak dvou a půl násobku původní výše úvěru. Zde bylo jednoznačně na místě, aby byla provedena kontrola úvěruschopnosti, neboť celková částka, kterou musel spotřebitel žalobci uhradit, se značně navýšila. Navíc nelze odhlédnout od skutečnosti, že u spotřebitele s nejmenším počtem odkladů byla splatnost prodloužena 7x o celkem 98 dní, a u spotřebitele s největším počtem odkladů byla splatnost prodloužena 26x o 364 dní. V těchto případech nemohly být původně získané údaje stále aktuální, a i proto bylo nezbytné jejich aktuálnost dále ověřit. Žalobce však úvěruschopnost neposoudil žádným způsobem a v žádném rozsahu.
45. Uvedenou povinnost žalobce nemohl splnit ani tím, že informoval žalobce o podmínkách prodloužení splatnosti úvěru. Řádné informování spotřebitele nelze zaměňovat s povinností žalobce ověřovat jeho úvěruschopnost. Zde soud rovněž opět odkazuje k výše citovaného rozsudku SDEU, dle něhož *„ničím nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podepřena žádnými doklady.“* Z uvedeného vyplývá, že ani případný souhlas dostatečně informovaného spotřebitele nemohl nahradit žalobcovu povinnost shromáždit dostatečné podklady pro posouzení schopnosti spotřebitele splácet úvěr v jeho změněné podobě.
46. Ke zmiňovanému rozsudku SDEU soud dále podotýká, že jakkoli lze z tohoto rozsudku dovodit nezbytnost individuálního přístupu a uplatnění principu přiměřenosti, což soud uznal již výše, tak zároveň tento rozsudek nikterak nezbavuje poskytovatele úvěrů povinnosti ověřovat úvěruschopnost spotřebitelů. Naopak výslovně stanoví, jak již soud uvedl, že tuto kontrolu je nezbytné vykonat a nelze se spolehnout pouze a jen na prohlášení spotřebitele. Soud nepopírá, že míra kontroly úvěruschopnosti může být jiná u spotřebitelů, kterým je poskytován úvěr v řádu tisíců korun, oproti případům, kdy je výše úvěru násobně vyšší. Zároveň však platí, že i u těchto úvěrů s nižší úvěrovanou částkou musí být ze strany poskytovatele provedena alespoň určitá kontrola úvěruschopnosti spotřebitele. Neboli je vždy povinností poskytovatele úvěru posoudit s ohledem na výši úvěru (ve změněné výši) a majetkové poměry spotřebitele, které aktuálně ověří, zdali spotřebitel bude schopen úvěr uhradit. Nemůže se přitom spolehnout pouze na informovanost spotřebitele či jeho prohlášení, nýbrž musí vyjít s konkrétních poznatků o majetkové dostatečnosti spotřebitele. A to obzvláště v situaci, kdy původně poskytnuté informace jsou již staršího data a lze důvodně předpokládat, že majetková situace spotřebitele mohla dostat změn. Znakem nezbytnosti provedení kontroly úvěruschopnosti může být také skutečnost, že spotřebitel nebyl schopen svůj závazek včas uhradit, obzvláště pokud již dochází k opakovanému prodloužení splatnosti úvěru, což nastalo u oněch šesti hodnocených případů. Žalobce však

takto nepostupoval, žádnou kontrolu neprovedl, čímž porušil svou povinnost vyplývající ze zákona o spotřebitelském úvěru.

47. Jestliže se žalobce dovolává skutečnosti, že prodloužení splatnosti odvrací možnost, že spotřebitel nebude vůbec schopen uhradit svůj závazek, tak tuto nemožnost splacení úvěru má odvrátit především aktivní postup žalobce spočívající v ověření úvěruschopnosti spotřebitele. Soud nepopírá, že v některých případech může prodloužení splatnosti úvěry zajistit, aby byl spotřebitel schopen poskytnutý úvěr splatit. Automatické prodloužení splatnosti úvěru však zaručeně nevede k zajištění jeho celkové úhrady, obzvláště pokud je prodloužení splatnosti spojeno s naúčtováním dalších poplatků, které celkově zvyšují finanční zátěž spotřebitele. Zájmy spotřebitelů ponejvíce chrání provedení dané kontroly, neboť ta ověří, zda je spotřebitel nadále schopný splácet poskytnutý úvěr, a to i spolu s poplatky za prodloužení jeho splatnosti. Nelze popírat, že úhrada poplatku za každé prodloužení splatnosti dluhu fakticky znamená další finanční zatížení spotřebitele, takže může dále ohrozit jeho schopnost celý úvěr splatit. O skutečnosti, že samotné prodloužení splatnosti neodvrací riziko splacení úvěru, svědčí fakt, že v posuzovaných šesti případech došlo k prodloužení splatnosti opakovaně, v jednom případě dokonce až 26x o celkem 364 dní. I tato dlouhá doba, po kterou nebyl schopen spotřebitel splatit poskytnutý úvěr, měla vést žalobce ke kontrole úvěruschopnosti spotřebitele, které se nemohl zprostit dostatečným informováním spotřebitele či vírou ve skutečnost, že prodloužení splatnosti usnadní spotřebiteli úhradu celého úvěru.
48. Žalobce v této souvislosti také podotýká, že čtyři spotřebitelé (z oněch šesti posuzovaných) úvěr v pořádku uhradili (včetně dalších poplatků) a prodloužení splatnosti jim tedy zcela jednoznačně pomohlo. Soud však míní, že samotné uhrazení úvěru ve čtyřech případech nikterak nezbavuje žalobce odpovědnosti z neprovedení předchozí kontroly úvěruschopnosti spotřebitelů. Soud předně podotýká, že v době, kdy měla být ze strany žalobce vykonána kontrola úvěruschopnosti, nemohl žalobce (obzvláště bez provedení této kontroly) spoléhat na splacení úvěru. A především nelze pomíjet, že z oněch šesti případů dva spotřebitelé nebyli posléze schopni splácet poskytnutý úvěr, čemuž mohlo být předejito kontrolou jejich úvěruschopnosti. Jestliže ve třetině případů posuzovaných případů nastala platební neschopnost spotřebitelů, jedná se dle soudu o nemalý vzorek, čemuž také odpovídá zjištění žalované, že ze 42 kontrolovaných spotřebitelů se 40,5 % dostalo do takové situace, kdy své závazky řeší v insolvenčním řízení. Uvedená skutečnost musela být žalobci známa (ani v žalobě ji nerozporuje) a měla vést k tomu, aby u spotřebitelů pečlivěji kontroloval jejich úvěruschopnost při významné změně závazku. Žalobce však tak nepostupoval, nýbrž soustavně uvedenou kontrolu neprováděl.
49. Soud konečně musí odmítnout tvrzení žalobce, že zákon danou povinnost blíže nespecifikuje. Ze shora podaného výkladu vyplývá, že zákon stanoví jak okamžik, ke kterému musí být kontrola úvěruschopnosti provedena, tak i způsob, jakým má tato kontrola proběhnout. Jakkoli zákon pracuje s obecnými pojmy (nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace), není dle soudu natolik neurčitý, aby v adresátech vyvolával nejistotu ohledně povinností, které jim stanoví. Nadto soud připomíná, že v dané věci není sporu o tom, že by žalobce vykonal nedostatečnou kontrolu úvěruschopnosti, nýbrž žalobce tuto kontrolu nevykonal vůbec. Již z toho důvodu se dle soudu nemůže dovolávat nejasnosti zákona či toho, že postupoval z hlediska účelu předmětné právní normy dostatečně.

B. Neuchování dokumentů a záznamů o posouzení úvěruschopnosti

50. Žalobce namítá, že nespáchal přestupek spočívající v neuchovávání dokumentů nebo jiných záznamů.
51. Podle § 78 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel a zprostředkovatel při poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru pořizují dokumenty nebo jiné záznamy v rozsahu, který je nezbytný pro hodnověrné osvědčení řádného plnění jejich povinností stanovených tímto zákonem.
52. Podle § 78 odst. 4 téhož zákona poskytovatel a zprostředkovatel uchovává dokumenty a záznamy podle odstavce 1 po dobu nejméně 5 let ode dne, kdy zanikl právní vztah, nebo došlo k jednání, na jehož základě tyto dokumenty nebo záznamy vznikly, nebo 1 rok ode dne, kdy byla žádost spotřebitele o poskytnutí spotřebitelského úvěru zamítnuta. Povinnost uchovávat tyto dokumenty a záznamy podle jiných právních předpisů tím není dotčena.
53. Citovaná ustanovení ukládají poskytovateli spotřebitelského úvěru povinnost uchovávat záznamy a dokumenty v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení splnění zákonných povinností, a to včetně posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Dokumenty, které je zejména třeba uchovat, stanoví § 78 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru.
54. Ve správním řízení bylo zjištěno, že ze 42 smluv o úvěru žalobce v 30 případech nepořídil žádné záznamy o ověření příjmů u zaměstnavatele a současně nedoložil ani jiné doklady, na základě nichž by bylo možno výši tvrzených příjmů spotřebitele ověřit, a u žádné ze 42 kontrolovaných úvěrových složek nebyl zaznamenán výpočet disponibilního limitu, ani jeho případný výsledek (viz abulka č. 2 na s. 16 – 18 prvostupňového rozhodnutí). Jestliže tedy § 78 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že poskytovatel uchovává dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitel, tak tuto povinnost žalobce zjevně nesplnil.
55. Soud nemíní, že by zákon byl ohledně stanovení této povinnosti neurčitý, jak tvrdí žalobce. Zákon naopak jednoznačně stanoví povinnost uchovávat zejména blíže vyjmenované dokumenty (viz § 78 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru), přičemž nechává způsob konkrétního uchování dokumentů čistě na poskytovateli úvěru. Žalobce však shora uvedené dokumenty neuchovával vůbec, a proto není na místě, aby se dovolával nejednoznačnosti zákona v tom, jak mají tyto dokumenty uchovány. Ostatně ani v žalobě žalobce neuvádí, jakým způsobem, který měl být dle jeho slov v souladu se zákonem, uchovával předmětné dokumenty. Poukaz na dvoustupňový schvalovací proces není dostatečný, neboť žalovaná nehodnotila schvalovací proces žalobce, nýbrž skutečnost, zdali žalobce uchovává dokumenty vyjmenované v zákoně. Schvalovací proces, v jakékoli podobě, nelze ztotožňovat se zákonnou povinností spočívající v uchování některých dokumentů.
56. Jestliže žalobce tvrdí, že dokument s názvem „Žádost o půjčku“ je uložen ve formátu pdf tak, že jsou nezaměnitelně uchovány informace, na základě kterých byla každá konkrétní žádost schválena, tak žalovaná již v prvostupňovém rozhodnutí konstatovala, že dokument „Žádost o půjčku“ neobsahuje záznamy o výpočtu disponibilního limitu ani o jeho výsledku. Uvedené žalobce nikterak nerozporuje, setrvává pouze na svém tvrzení o dostatečném uchování požadovaných dokumentů. Soud však míní, že takto žalobce neuvádí skutečnosti, které by závěry žalované zpochybnil, natož aby ke svému tvrzení předkládal jakékoli důkazy. Proto dle soudu ani uchování dokumentu s názvem „Žádost o půjčku“ nemůže žalobce zprostit odpovědnosti za shora vymezený přestupek, neboť tento dokument

neobsahoval informace, které zákon požaduje uchovat. A nadto u 30 kontrolovaných případů neobsahovaly úvěrové složky ani jakékoliv záznamy o telefonickém či e-mailovém ověření spotřebitelova příjmu u jeho zaměstnavatele ani jiné doklady, které by výši tvrzených příjmů spotřebitele hodnověrně ověřily.

57. Soud konečně souhlasí se žalovanou, že se žalobce nemůže vyvinít tím, že IP telefonní ústředna od společnosti Vodafone One Net (profesionální řešení pro velké firmy) neumožňovala pořizování záznamů odchozích hovorů, a proto nebylo možno hovory archivovat. Bylo plně na žalobci, jakým způsobem zajistí splnění svých zákonných povinností, a to včetně povinnosti uchovávat dokumenty o příjmu spotřebitele a výpočtu/výsledku disponibilního limitu. Jestliže jím používaná IP telefonní ústředna neumožňovala pořizování záznamu odchozích hovorů, bylo plně na žalobci, aby toto pořízení zajistil jiným způsobem.

C. Neposkytnutí informací o předčasném splacení ve smlouvě

58. Žalobce také odmítá, že by spáchal přestupek dle § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru, tj. že by ve smlouvě neposkytoval informace o předčasném splacení.
59. Podle § 106 odst. 1 písm. q) zákona o spotřebitelském úvěru smlouva o spotřebitelském úvěru musí vždy obsahovat informaci o právu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru, o případném právu poskytovatele na náhradu vzniklých nákladů a u spotřebitelského úvěru jiného než na bydlení informaci o způsobu jejich stanovení.
60. K uvedenému přestupku soud předepisuje, že žalovaná v průběhu kontroly zjistila, že žalobce v případě předčasného splacení nesnižoval celkové náklady spotřebitelského úvěru o výši úroku, který by byli spotřebitelé povinni zaplatit, pokud by k předčasnému splacení nedošlo. Smlouvy o spotřebitelském úvěru přitom neuváděly konkrétní výši těchto nákladů a způsob jejich stanovení není uveden ani ve smlouvě, ani v sazebníku, který je přílohou smlouvy a obsahuje výši některých poplatků a nákladů.
61. Žalobce v žalobě tvrdí, že částka, kterou si započítal na nutné náklady, byla odůvodněná a nutná a vznikla v přímé souvislosti s předčasným splacením úvěru. Soud však podotýká, že takto se argumentace žalobce míjí s podstatou přestupku, za který byl shledán vinným. Skutková podstata žalobci vytýkaného přestupku totiž nespočívá ve stanovení poplatku za předčasné splacení úvěru, tuto možnost ostatně nevylučuje ani žalovaná, nýbrž ve skutečnosti, že součástí posuzovaných smluv o spotřebitelském úvěru nebyly informace o tom, zda má poskytovatel úvěru právo na náhradu nákladů vzniklých při předčasném splacení úvěru a jak bude tato náhrada stanovena. Na nesplnění této povinnosti ze strany žalobce nemá žádný vliv průměrná výše náhrady nákladů, kterou si žalobce při předčasném splacení úvěru účtoval. Tato výše by mohla mít vliv na hodnocení závažnosti spáchaného přestupku, přičemž takto žalovaná již v prvostupňovém rozhodnutí konstatovala, že shledává tento přestupek „za porušení s nižší společenskou škodlivostí, mající pouze menší vliv na udělenou pokutu.“ S tímto hodnocením se soud ztotožňuje, stejně jako s posouzením odpovědnosti žalobce za spáchání předmětného přestupku.

D. Výše smluvní pokuty

62. Žalobce v dalším žalobním bodu odmítá, že by výše jím stanovené smluvní pokuty neodpovídala zákonným mezím.

63. Podle § 122 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru „*uplatněná smluvní pokuta nesmí přesáhnout 0,1 % denně z částky, ohledně níž je spotřebitel v prodlení, je-li spotřebitel v prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy. Omezení podle věty první se neuplatní na souhrn smluvních pokut uplatněných do okamžiku, kdy se úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele splatným, pokud je tento souhrn pokut v kalendářním roce, v němž nebo v jehož části byl spotřebitel v prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy, nižší než 3000 Kč a pokud výše smluvních pokut zahrnutých v tomto souhrnu uplatněných ve vztahu k prodlení s každou jednotlivou splátkou spotřebitelského úvěru činí nejvýše 500 Kč.*“
64. Žalovaná při kontrole zjistila, že v 27 případech (viz Tabulka č. 4 na s. 23 – 24 prvostupňového rozhodnutí) ze vzorku 42 vybraných úvěrových smluv došlo v průběhu trvání smluvního vztahu k prodlení spotřebitele, přičemž v těchto případech žalobce naučtoval spotřebitelům smluvní pokutu ve výši 500 Kč. Smluvní pokuta tak svou výší v okamžiku jejího uplatnění překročila limitaci smluvní pokuty dle § 122 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, tj. 0,1 % denně z dlužné částky. A soud se s tímto hodnocením ztotožňuje.
65. Soud míní, že žalobce chybně vykládá § 122 odst. 2 větu druhou zákona o spotřebitelském úvěru, neboť přehlíží, že citované ustanovení sice obsahuje výjimku z aplikace věty první a umožňuje, aby smluvní pokuta u peněžitých plnění nepřevyšujících 3 000 Kč dosahovala až částky 500 Kč, avšak tato výjimka se vztahuje pouze na souhrn smluvních pokut uplatněných do okamžiku, kdy se úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele splatným. V posuzovaném případě žalobce uplatňoval smluvní pokutu až po splatnosti úvěru, což potvrdil též ve vyjádření ze dne 23. 3. 2023, přičemž v žalobě toto své předchozí vyjádření nikterak nerozporuje, naopak výslovně uvedl, že žalobce postupoval „*při zavedení sankce 500 Kč 10. den po splatnosti úvěru dle § 122 odst. 2 věty druhé zákona o spotřebitelském úvěru.*“ Žalobce tak nadále pomíjí, že omezení smluvní pokuty se týká souhrnu smluvních pokut uplatněných do okamžiku, kdy se úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele splatným, a totožnou smluvní pokutu též požaduje po splatnosti úvěru. Zde však již nemůže aplikovat výjimku obsaženou v § 122 odst. 2 věty druhé zákona o spotřebitelském úvěru, nýbrž byl vázán výší smluvní pokuty obsaženou v § 122 odst. 2 věty první zákona o spotřebitelském úvěru. A ke stejnému závěru ostatně dochází též žalobcem citovaná komentářová literatura, která výslovně uvádí: „*musí se zároveň jednat o smluvní pokuty uplatněné před okamžikem, kdy se spotřebitelský úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele celý splatným.*“ Na uvedeném nic nemění, pokud je smluvní pokuta uplatňována před uzavřením úvěrového případu a jeho předáním k soudnímu či mimosoudnímu vymáhání, neboť referenčním kritériem pro její možnou výši je okamžik splatnosti. Soud tedy uvedenou námitku, kterou žalobce totožně uplatnil již v řízení před správním orgánem I. stupně a rozkladovým orgánem, neshledal důvodnou, přičemž v podrobnostech odkazuje na odůvodnění napadených rozhodnutí.
66. Žalobce se v tomto žalobním bodě dovolává též skutečnosti, že dotčená ustanovení smluvní dokumentace byla předložena žalované k posouzení v rámci řízení o udělení licence poskytovatele nebankovního úvěru. Soud však souhlasí se žalovanou, že v rámci licenčního řízení Česká národní banka zjišťuje, zda žadatel splňuje předpoklady stanovené zákonem pro vydání oprávnění k výkonu regulované činnosti (§ 10 zákona o spotřebitelském úvěru), ale v zásadě dopodrobna nezkoumá jednotlivé smluvní podmínky stanované ve smluvní dokumentaci. Udělení licence tedy automaticky neznamená, že veškerá předložená smluvní dokumentace je plně v souladu se zákonem, pročez se žalobce nemůže nyní dovolávat skutečnosti, že výše smluvní pokuty odpovídá smluvní dokumentaci předložené v licenčním

řízení. Nadto soud považuje za zásadní, že v dané věci žalobcem předložená smluvní dokumentace neobsahovala konkrétní výši uplatňované smluvní pokuty. Ustanovení čl. 6 interního předpisu žalobce s názvem „Pravidla pro jednání se spotřebiteli v prodlení“ stanovila, že žalobce má v případě prodlení spotřebitele nárok mimo jiné na smluvní pokutu sjednanou se spotřebitelem ve smlouvě a v čl. 6.3 interního předpisu jsou pouze shrnuty zákonné limity smluvní pokuty, nicméně konkrétní výše uplatňované smluvní pokuty uvedena není. Žalobce v žalobě neuvádí, v jakém jiném dokumentu, který by byl předložen žalované v rámci licenčního řízení, uvedl konkrétní výši smluvní pokuty, která byla nyní rozporovaná v přestupkovém řízení. Z tohoto důvodu nemůže být žalobní argumentace důvodná, neboť žalobce ani neprokázal, že by žalovaná v průběhu licenčního řízení mohla posoudit způsob, jakým žalobce stanovil pravidla pro uplatnění smluvní pokuty.

F. Výše uložené pokuty

67. Žalobce konečně zpochybňuje výši jemu uložené pokuty.
68. Žalobce se svým jednáním dopustil přestupků dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e), § 153 odst. 1 písm. e), § 154 odst. 1 písm. n) a § 154 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru. Za přestupky ad I, III a IV lze podle § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru uložit pokutu až do 20 000 000 Kč. Jako nejzávažnější přestupek žalovaná hodnotila porušení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, tj. absenci posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů. Také ostatní pochybení byla dle žalované ve svém souhrnu poměrně závažná, neboť zasáhla do základních povinností žalobce jako poskytovatele spotřebitelského úvěru.
69. Soud předně připomíná, že ukládání pokut za přestupky se děje ve sféře volného správního uvážení (diskrečního práva) správního orgánu, tedy v zákonem dovolené volnosti správního orgánu rozhodnout ve vymezených hranicích, resp. volit některé z více možných řešení, které zákon dovoluje. Pro správné a spravedlivé ukládání sankce je přitom významné dodržování principu zákonnosti trestání a principu individualizace sankce. Zásada zákonnosti trestání spočívá v tom, že se správní orgány musí řídit pravidly pro ukládání sankcí stanovených zákonem. Zásada individualizace sankce pak ukládá, aby druh, kombinace a intenzita sankcí odpovídaly všem okolnostem a zvláštnostem konkrétního případu. (srov. rozsudek č. j. 3 As 32/2007 – 48). Podrobit volné správní uvážení soudnímu přezkoumání při hodnocení zákonnosti rozhodnutí lze tudíž jen potud, překročil-li správní orgán zákonem stanovené meze tohoto uvážení, vybočil-li z nich nebo volné uvážení zneužil.
70. Vstříc uvedeným zásadám platících pro soudní přezkum výše uložené sankce a po zhodnocení nyní napadených rozhodnutí a okolností případu soud shledal, že správní orgány nevybočily z mezí, která jsou stanovena pro jejich správní úvahu při konkrétní výměře sankce, a není na místě jeho derogační zásah. Žalovaná se v prvoinstančním rozhodnutí náležitě vypořádala s jednotlivými hledisky, která jsou významná pro stanovení výše pokuty, a srozumitelným, určitým a logickým způsobem podrobně pospala úvahy, jimiž byla vedena při její výměře (viz především body 104 – 116 prvostupňového rozhodnutí). Soud se s jejími závěry ztotožňuje, a proto neshledal shora uvedené důvody, pro které by musel zasáhnout do diskreční pravomoci správního orgánu při ukládání pokut za spáchání přestupků.
71. Žalobce rozporuje závěr žalované o závažnosti jím spáchaných přestupků. Soud však zdůrazňuje, že žalovaná při určení výše sankce jednak správně přihlédla ke skutečnosti, že se

žalobce dopustil celkem čtyř přestupků a také správně za nejzávažnější přestupek označila pochybení spočívající v neověření úvěruschopnosti spotřebitelů. Zde soud odkazuje již k výše uvedeným zásadám, ze kterých vychází stanovení povinnosti ověřit úvěruschopnost spotřebitele nejen při uzavření smlouvy o úvěru, ale též při každé významné změně tohoto závazku. Soud opakuje, že veřejný zájem na kontrole úvěruschopnosti spotřebitele spočívá v ochraně spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru ze strany nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, které by pro spotřebitele mělo negativní následky (např. insolveni a s ní související dopady jak ekonomické v podobě ztráty majetku, tak společenské v podobě společenské stigmatizace). Jestliže poskytovatel úvěru tuto povinnost poruší, ve významné míře naruší zájem chráněný zákonem a dopustí se závažného přestupkového jednání. Žalobce nedostatečně prováděl kontrolu úvěruschopnosti spotřebitelů, což mohlo ústít v jejich neschopnosti splatit poskytnutý úvěr. A žalovaná prokázala, že minimálně v šesti případech takto žalobce nedostatečně ověřoval úvěruschopnost spotřebitelů při změně závazku, přestože tato opakovaná změna zásadně měnila původní závazek.

72. K tvrzení žalobce, že nemohl kontrolovat chování jednotlivých spotřebitelů, soud uvádí, že žalobce jako poskytovatel úvěru sice nenese odpovědnost za to, zdali spotřebitel přistoupí ke změně závazku, a to včetně prodloužení splatnosti úvěru, na straně druhé je však povinností poskytovatele úvěru ověřit, zdali chystaná změna závazku nezatíží spotřebitele do takové míry, že již nebude schopen úvěr splatit. Kontrola úvěruschopnosti tíží pouze poskytovatele úvěru, který má být schopen posoudit, zdali je spotřebitel schopen poskytnutý úvěr (ve změněné podobě) splatit. Úvaha spotřebitele, zda ke změně závazku přistoupí či nikoli, je pak věcí odlišnou. Žalobce se svým tvrzením snaží zbavit odpovědnosti za porušení svých povinností, přestože zákon stanoví, že poskytovatel úvěru poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet (§ 86 odst. 1 věta druhá zákon a o spotřebitelském úvěru). Uvedené lze dle soudu vztáhnout též na změnu závazku spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, takže neobstojí tvrzení žalobce, že nelze bez dalšího posuzovat, zda a jaký měl vliv na případné využití daného institutu. Pokud žalobce neprovedl kontrolu úvěruschopnosti, nemohl dostatečně posoudit, zdali bude spotřebitel schopen splatit poskytnutý úvěr (v jeho změněné výši), čímž ve svém důsledku ovlivnil to, zdali ke změně závazku došlo či nikoli. Jestliže tedy žalobce kontrolu úvěruschopnosti neprováděl, dopouštěl se porušení významného zájmu chráněného zákonem, kterým je předcházení situacím, kdy spotřebitelé nebudou schopni splácet poskytnutý úvěr (v jeho změněné podobě). A soud se shoduje se žalovanou, že odborné, komplexní a důkladné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele ve smyslu ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru je elementárním předpokladem pro řádné poskytování spotřebitelského úvěru a představuje naplnění jednoho z hlavních účelů daného zákona.
73. Soud nemůže přisvědčit ani námitce žalobce, že žalovaná nepřihlédla k polehčujícím okolnostem. V bodě 115 prvostupňového rozhodnutí žalovaná konstatovala, že jako polehčující okolnost vzala v úvahu skutečnost, že žalobce zjednal či deklaroval, že zjedná nápravu některých zjištěných nedostatků ve své činnosti v návaznosti na provedenou kontrolu, a také skutečnost, že se žalobcem nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem vedeno a žalobce nebyl za žádný přestupek trestán. Jestliže se tedy žalobce dovolává těchto skutečností, nelze tvrdit, že by je žalovaná při určení

výše uložené pokuty pominula. Naopak je zohlednila a tyto své úvahy vyřkla v napadeném rozhodnutí. Nesouhlas žalobce s mírou, v jaké se promítly do konečné výměry sankce, nelze ztotožňovat s jejich opomenutím. Zároveň žalovaná vzala v potaz spíše administrativní charakter pochybení spočívajícího v neposkytnutí informací o předčasném splacení ve smlouvě. Jestliže se žalobce konečně dovolává své součinnosti v průběhu správního řízení, tak z obsahu správního spisu soud neseznal, že by tato součinnost překračovala meze povinností, které žalobce v průběhu přestupkového řízení stíhaly. Polehčující okolnost spočívající v přístupu účastníka k řízení vyžaduje určitou vyšší míru iniciativy ze strany účastníka řízení, tj. nikoliv pouze splnění zákonné povinnosti, jak již konstatovala bankovní rada v rozhodnutí o rozkladu.

74. Žalobce se dále dovolává skutečnosti, že jemu uložená pokuta byla exemplární a nesla v sobě především důraz na generální a nikoli individuální prevenci. Tomuto tvrzení však soud nemůže přisvědčit. Žalovaná v prvoinstančním rozhodnutí (bod 109) uvedla, že s ohledem na závažnost protiprávního jednání žalobce v tomto konkrétním případě, a rovněž s přihlédnutím ke skutečnosti, že v případě žalobce došlo ke spáchání celkem čtyř přestupků uvedených ve výrokové části I. tohoto rozhodnutí, se jako nejefektivnější prostředek, který zajistí naplnění individuálně a generálně preventivního i represivního účelu sankce, jeví uložení pokuty. Dále se pak věnovala jednotlivým hlediskům případu žalobce a srozumitelně uvedla, na základě jakých úvah dospěla k výši uložené pokuty. Soud přitom nemíní, že by takto bylo možno považovat uložený trest za exemplární či sledující především generální prevenci. Žalovaná sice v bodě 120 prvostupňového rozhodnutí uvedla, že „s ohledem na represivní funkci sankce a generální prevenci je na místě uložit účastníkovi řízení za vytýkaná jednání peněžitou sankci tak, aby dal ostatním účastníkům trhu na vědomí, že vytýkaná jednání považuje za závažná porušení povinností, jejichž neplnění musí být trestáno a vynucováno“, uvedené konstatování však nikterak nepopírá, že uložená pokuta především sledovala individuální prevenci. Tomu odpovídá již zmíněné pečlivé hodnocení okolností daného případu a osoby žalobce. A nadto výši uložené pokuty nelze považovat za nepřiměřenou dalším pokutám ukládaných žalovanou přestupcům v obdobných případech (viz dále), což opět vyvrací tvrzení žalobce o exemplárnosti jemu uloženého trestu.
75. Soud dále podotýká, že žalovaná dostatečně zohlednila majetkové poměry žalobce, kdy přihlédla ke skutečnosti, že čistý obrat žalobce za rok 2021 činil 19 035 000 Kč a vlastní kapitál 38 057 000 Kč. Proto pokutu ve výši 5 % zákonné horní sazby považovala za odpovídající. A ostatně ani žalobce netvrdí konkrétní skutečnosti, které by svědčily závěru o nepřiměřenosti pokuty jeho majetkové situaci či tomu, že by uložená pokuta pro něj byla likvidační.
76. Žalobce konečně obsáhle namítá, že jemu uložená pokuta neodpovídá správní praxi žalované.
77. K této námitce soud předesílá, že v usnesení ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006–132, č. 1915/2009 Sb. NSS, rozšířený senát uvedl, že „princip vázanosti správního orgánu vlastní správní praxí, jestliže se taková praxe vytvořila, vyplývá ze zásady zákazu libovůle a neodůvodněné nerovného zacházení (...). Tento ústavní princip, jenž musí veřejná správa respektovat, je vyjádřen i na úrovni podústavního práva v § 2 odst. 4 in fine správního řádu (...). Uvedeným ustanovením je vyjádřena zásada legitimního očekávání, která vytváří předpoklady pro předvídatelnost činnosti veřejné správy. Veřejná správa by měla ve svých postupech a rozhodování podržet určitou míru ustálenosti (kontinuity). Uvedené ustanovení mimo jiné

rovněž explicitně nastoluje pro podmínky veřejné správy požadavek vytváření 'ustálené rozhodovací praxe', jež by měla být měněna jen v odůvodněných případech, když přitom důvody budou vždy legitimní". Správní praxe zakládající legitimní očekávání je tedy ustálená, jednotná a dlouhodobá činnost (příp. i nečinnost) orgánů veřejné správy, která opakovaně potvrzuje určitý výklad a použití právních předpisů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2010, č. j. 2 Ans 1/2009 – 71).

78. Zároveň však Nejvyšší správní soud trvá pouze na relativní vázanosti správních orgánů dosavadní správní praxí, neuplatňuje ji absolutně. Platí, že správní praxe sama o sobě nepředstavuje právní rámec pro ukládání pokut, ale slouží jako referenční hledisko ve vztahu k dodržování zásad rovného zacházení a zákazu libovůle, a je tak významným vodítkem bránícím neodůvodněným excesům při správním trestání (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, č. j. 1 Afs 58/2009 – 541). Správní praxe při ukládání pokut tak brání neodůvodněným excesům při správním trestání (obdobně také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2012, č. j. 6 Ads 129/2011–119). V rozsudku ze dne 14. 2. 2014, č. j. 4 Ads 118/2013–33, takto Nejvyšší správní soud dovodil, že „[p]okud by bylo v řízení prokázáno, že skutečně existuje ustálená správní praxe týkající se výše pokut ukládaných ve srovnatelných případech a že pokuta uložená stěžovateli mnohonásobně takovouto obvyklou výši pokuty přesahuje, aniž by odlišný postup byl žalovanou dostatečně odůvodněn, pak by se mohlo jednat o důvod nezákonnosti z důvodu porušení § 2 odst. 4 správního řádu a principu ochrany legitimního očekávání vyplývajícího z ústavního pořádku (srov. k tomu např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006–132, č. 1915/2009 Sb. NSS).“
79. Z výše citované judikatury dle soudu vyplývá, že jakkoli při úvaze o výši ukládané pokuty musí být zohledněna též správní praxe rozhodujícího správního orgánu, tak k porušení zásady přiměřenosti a zásady legitimního očekávání by došlo pouze ve výjimečných případech, kdy by se uložená výše pokuty významně odlišovala od pokut dříve uložených. Soud takto odkazuje na výše citované závěry judikatury, v nichž Nejvyšší správní soud hovořil o „excesu“ či „mnohonásobně vyšší pokutě“. Takové porušení však v posuzovaném případě soud neshledal, přičemž je nutno trvat na diskrečním oprávnění správního orgánu určit výši uložené pokuty s přihlédnutím k veškerým skutkovým okolnostem případu.
80. K žalobci vzpomínanému rozhodnutí žalované sp. zn. Sp/2020/108/573 a sp. zn. Sp/2020/138/573 soud konstatuje, že v daných případech byli přestupci shledáni vinnými z jiného přestupku, než za které byl postižen žalobce. Již z toho důvodu nemůže být poukaz na tato rozhodnutí přiléhavý. Žalobce byl navíc postižen za spáchání čtyř přestupků, zatímco v jím vzpomínaných případech přestupci spáchali pouze jediný přestupek. Počet postihovaných přestupků zvyšuje závažnost protiprávního jednání žalobce a snižuje relevanci tvrzení, že tehdejší přestupci byli postiženi za závažnější přestupkové jednání. Soud nepopírá, že žalobce je jistě majetkově slabší podnikatelský subjekt než přestupci z uvedených řízení, uvedené však nemůže nikterak ovlivnit výši pokuty uložené za spáchání jiných přestupků. Navíc soud dodává, že z žalobcem citovaných rozhodnutí vyplývá, že žalovaná (obdobně jako v případě žalobce) při stanovení výše pokuty přihlížela k majetkovým poměrům přestupců. Nelze tedy říci, že by naprosto pomíjela při ukládání pokuty majetkovou situaci jednotlivých přestupců. Tomu také odpovídá, že v odkazovaných případech žalovaná uložila v jednom případě přestupci pětinasobnou a v druhém více jak sedminásobnou pokutu oproti pokutě uložené žalobci, a to za spáchání jednoho přestupku (oproti čtyřem přestupkům v případě žalobce).

81. K žalobcem citovanému rozhodnutí sp. zn. Sp/2017/232/573 soud konstatuje, že v tomto řízení byl přestupce skutečně postižen za jeden z nejváženějších přestupků upravených zákonem o spotřebitelském úvěru, jak také konstatovala žalovaná v tehdejší rozhodnutí. Na straně druhé však nelze přehlédnout, že maximálně výše pokuty za uvedený přestupek dosahuje stejné výše jako v případě tří přestupků spáchaných žalobcem (20 000 000 Kč). Zákodárce tedy uvedené přestupkové jednání nepovažoval za typově natolik závažnější, aby za jeho spáchání umožnil udělení vyšší pokuty. Pro soud je však zásadní, že výše pokuty uložená v tehdejší řízení zhruba odpovídala výši zisku, který tehdejší přestupce mohl získat protiprávní činností. Dle soudu proto byla tehdy uložená pokuta individualizovaná okolnostem věci a poměrům přestupce, kvůli čemuž není na místě z výše oné pokuty dovozovat jakoukoli správní praxi žalované při stanovení výše pokut, obzvláště při spáchání odlišných přestupků. A soud konečně připomíná, že žalobce byl postižen dle absorpční zásady za spáchání více přestupků, zatímco ve zmiňované věci přestupce spáchal pouze jeden přestupek.
82. V řízení pod sp. zn. Sp/2019/204/573 žalovaná sice ukládala pokutu za spáchání více přestupků, než spáchal žalobce, zároveň však také uložila dvojnásobnou pokutu oproti případu žalobce. Zároveň soud nesdílí přesvědčení žalobce, že by v uvedeném řízení byl postižen přestupce s nesrovnatelnými majetkovými poměry. Z citovaného rozhodnutí vyplývá, že vlastní kapitál tehdejšího přestupce činil 62 833 000 Kč, zatímco vlastní kapitál žalobce dosahuje výše 38 057 000 Kč. Uvedený rozdíl nedosahuje takové míry, aby poloviční pokutu uloženou žalobci bylo možno označit za exces v rozhodovací praxi. Navíc nelze odhlédnout, že citované rozhodnutí je o více jak dva roky starší než prvostupňové rozhodnutí žalované. Tento odstup rovněž snižuje relevanci poukazu na toto rozhodnutí, neboť nelze popírat, že v průběhu doby mohou být pokuty ukládané žalovanou navyšovány.
83. Konečně k rozhodnutí sp. zn. Sp/2021/215/573 soud uvádí, že také v tehdejší věci byl přestupce postižen za odlišná přestupkové jednání než žalobce. Především však žalovaná ve vzpomínaném rozhodnutí vzala v potaz jako polehčující okolnost skutečnost, že účastník řízení ukončil před vydáním rozhodnutí (příkazu) svou činnost. A nadto výsledky hospodaření tehdejšího přestupce, které žalovaná zohlednila, dosahovaly záporné úrovně. Proto nelze shledat, že by okolnosti tohoto případu, včetně majetkových poměrů tehdejšího přestupce, byly totožné s případem žalobce.
84. V souhrnu soud konstatuje, že žádné z žalobcem zmiňovaných rozhodnutí nemohlo založit jeho legitimní očekávání ohledně výše jemu uložené pokuty za spáchání čtyř shora specifikovaných přestupků. Zároveň nelze přehlédnout, že bankovní rada v napadeném rozhodnutí označila třináct rozhodnutí, v nichž výše uložené pokuty zjevně odpovídala pokutě uložené žalobci. A žalobce se nikterak proti tomuto tvrzení bankovní rady nevymezil, respektive neuvedl, v čemž považuje tato rozhodnutí za nepodobné jeho věci. Uvedená skutečnost svědčí tomu, že nelze hovořit o ustálené správní praxi vytvořenou žalobcem zmiňovanými rozhodnutími, obzvláště pokud tato rozhodnutí nelze ztotožňovat s případem žalobce (viz výše). Ustálené správní praxi mohou svědčit spíše rozhodnutí zmiňovaná žalovanou, která ve více případech ukazují, že žalovaná za porušení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru ukládá pokuty blízké pokutě uložené žalobci. Soud tedy uzavírá, že v případě pokuty uložené žalobci neshledal exces vůči správní praxi žalované. Žalobcem zmiňované případy dle soudu plně neodpovídají nyní posuzované věci, přičemž i případná odchylka od pokuty uložené žalobci nedosahuje takové míry, aby bylo možno hovořit o porušení legitimního očekávání žalobce.

85. Ze všech shora uvedených důvodů soud nevyhověl ani návrhu žalobce na moderaci uloženého trestu, neboť o upuštění od trestu nebo jeho snížení v mezích zákonem dovolených může v souladu s § 78 odst. 2 s. ř. s. rozhodnout pouze tehdy, byl-li trest uložen ve zjevně nepřiměřené výši, k čemuž v daném případě nedošlo. Navíc soud připomíná, že Nejvyšší správní soud již dříve konstatoval, že smyslem a účelem soudní moderace není hledání „ideální“ výše sankce místo správního orgánu, ale její korekce v případech, že by sankce, pohybující se v zákonném rozmezí, zjevně neodpovídala zobecnitelné představě o adekvátnosti a spravedlnosti sankce (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2012, č. j. 7 As 22/2012-23). A takto nelze pokutu uloženou žalobci hodnotit.

VII. Závěr

86. Žalobce se svými námitkami tedy neuspěl; jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, městský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou.
87. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalované pak v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 16. října 2023

JUDr. PhDr. Štěpán Výborný, Ph.D.
předseda senátu

